

Συστάσεις

Συστάσεις 1/2021 σχετικά με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια βάσει της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου

Εκδόθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2021

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Ιστορικό εκδόσεων

Έκδοση 1.1	6 Ιουλίου 2021	Αλλαγή μορφοποίησης
Έκδοση 1.0	2 Φεβρουαρίου 2021	Έκδοση των συστάσεων

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	5
3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΕΝ	7
4. ΕΝΩΣΙΑΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	8
Α. Γενικές αρχές και εγγυήσεις	11
α) Έννοιες	11
β) Σύλληψη και δίκαιη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	11
γ) Η αρχή του περιορισμού του σκοπού	12
δ) Ειδικοί όροι για την περαιτέρω επεξεργασία για άλλους σκοπούς	13
ε) Η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.....	13
στ) Η αρχή της ακρίβειας των δεδομένων.....	14
ζ) Η αρχή της διατήρησης των δεδομένων.....	14
η) Η αρχή της ασφάλειας και της εμπιστευτικότητας.....	14
θ) Η αρχή της διαφάνειας (άρθρο 13, αιτιολογικές σκέψεις 26, 39, 42, 43, 44, 46)	15
ι) Το δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης και διαγραφής (άρθρα 14 και 16)	15
ια) Περιορισμοί των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων	16
ιβ) Περιορισμοί στις περαιτέρω διαβιβάσεις (άρθρο 35, αιτιολογικές σκέψεις 64-65)	16
ιγ) Αρχή της λογοδοσίας	16
Β. Παραδείγματα πρόσθετων αρχών οι οποίες πρέπει να εφαρμόζονται σε ειδικές μορφές επεξεργασίας	18
α) Ειδικές κατηγορίες δεδομένων	18
β) Αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και κατάρτιση προφίλ	18
γ) Προστασία των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού	18
Γ. Διαδικαστικοί μηχανισμοί και μηχανισμοί επιβολής	20
α) Αρμόδια ανεξάρτητη εποπτική αρχή	20
β) Αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων προστασίας των δεδομένων.....	20
γ) Το σύστημα προστασίας των δεδομένων διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.....	20
δ) Το σύστημα προστασίας των δεδομένων προβλέπει κατάλληλους μηχανισμούς προσφυγής	21

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 51 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹,

Έχοντας υπόψη τα άρθρα 12 και 22 του εσωτερικού κανονισμού του,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 έχει δημοσιεύσει έγγραφο εργασίας² σχετικά με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια βάσει του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ)³. Το εν λόγω έγγραφο εργασίας εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) στην πρώτη του ολομέλεια.
2. Όπως αναφέρεται στη δήλωση αριθ. 21 που προσαρτάται στη Συνθήκη της Λισαβόνας, ενδέχεται να απαιτηθούν ειδικοί κανόνες σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία τους στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας βάσει του άρθρου 16 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) λόγω της ιδιαίτερης φύσης των εν λόγω τομέων.
3. Σε αυτή τη βάση, ο νομοθέτης της ΕΕ εξέδωσε την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 (οδηγία για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, στο εξής: ΟΕΝ), η οποία θεσπίζει τους ειδικούς κανόνες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της **πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους**.
4. Η ΟΕΝ καθορίζει τις βάσεις επί των οποίων επιτρέπεται να στηριχθεί στο πλαίσιο αυτό η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό. Μία από τις βάσεις επί των οποίων μπορεί να στηριχθεί τέτοια διαβίβαση είναι η έκδοση απόφασης της

¹ ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89.

² WP254.αναθ.01, που εκδόθηκε από την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 στις 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018. Επικαιροποιεί το κεφάλαιο I του εγγράφου εργασίας «Διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες: Εφαρμογή των άρθρων 25 και 26 της οδηγίας της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων», WP12, το οποίο εκδόθηκε από την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 στις 24 Ιουλίου 1998.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί του ότι η εν λόγω τρίτη χώρα ή ο εν λόγω διεθνής οργανισμός εξασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας.

5. Ενώ το έγγραφο εργασίας WP254.αναθ.01 σχετικά με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια έχει ως στόχο την παροχή καθοδήγησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με το επίπεδο προστασίας των δεδομένων σε τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ, το παρόν έγγραφο έχει ως στόχο την παροχή παρόμοιας καθοδήγησης στο πλαίσιο της ΟΕΝ. Στο πλαίσιο αυτό, καθορίζει τις βασικές αρχές προστασίας των δεδομένων που πρέπει να υφίστανται στο νομικό πλαίσιο μιας τρίτης χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού για την εξασφάλιση ουσιαστικής ισοδυναμίας με το πλαίσιο της ΕΕ εντός του πεδίου εφαρμογής της ΟΕΝ (δηλαδή για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων). Επιπλέον, το παρόν έγγραφο μπορεί να αξιοποιηθεί ως οδηγός από τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς που ενδιαφέρονται να επιτύχουν επάρκεια.
6. Το παρόν έγγραφο εργασίας επικεντρώνεται αποκλειστικά στις αποφάσεις επάρκειας. Οι αποφάσεις αυτές αποτελούν εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 3 της ΟΕΝ.

2. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

7. Η ΟΕΝ καθορίζει τους κανόνες για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς στον βαθμό που οι εν λόγω διαβιβάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Οι κανόνες σχετικά με τις διεθνείς διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθορίζονται στο κεφάλαιο V της ΟΕΝ και συγκεκριμένα στα άρθρα 35 έως 39.
8. Σύμφωνα με το άρθρο 36 της ΟΕΝ, διαβιβάσεις δεδομένων προς τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό μπορούν να πραγματοποιηθούν αν από την τρίτη χώρα, εδαφική περιοχή ή από έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους τομείς στην εν λόγω τρίτη χώρα ή στον εν λόγω διεθνή οργανισμό εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) απορρέει⁴ ότι η εν λόγω διάταξη πρέπει να αναγιγνώσκεται υπό το πρίσμα του άρθρου 35 της ΟΕΝ, με τίτλο «Γενικές αρχές που διέπουν τις διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», το οποίο ορίζει ότι «όλες οι διατάξεις [του κεφαλαίου V της ΟΕΝ] εφαρμόζονται για να εξασφαλιστεί ότι δεν υπονομεύεται το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων που διασφαλίζει η παρούσα οδηγία».
9. Εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφασίσει ότι εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας, διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς την εν λόγω τρίτη χώρα, εδαφική περιοχή, τομέα ή διεθνή οργανισμό μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς να απαιτείται ειδική έγκριση, εκτός εάν άλλο κράτος μέλος από το οποίο ελήφθησαν τα δεδομένα πρέπει να δώσει την έγκρισή του για τη διαβίβαση, όπως προβλέπεται στα άρθρα 35 και 36 και στην αιτιολογική σκέψη 66 της ΟΕΝ. Αυτό δεν θίγει την ανάγκη η επεξεργασία των δεδομένων από τις αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών να συνάδει με τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2016/680.

⁴ Υπόθεση C-311/18, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Data Protection Commissioner κατά Facebook Ireland Limited και Maximillian Schrems, ECLI:EU:C:2020:559, σκέψη 92 (Schrems II).

10. Η εν λόγω έννοια του «επαρκούς επιπέδου προστασίας», που υπήρχε ήδη στο πλαίσιο της οδηγίας 95/46⁵ και της απόφασης πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ⁶ του Συμβουλίου (υπό την ορολογία «ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας» και «κατάλληλο επίπεδο προστασίας», αντίστοιχα), αναπτύχθηκε περαιτέρω από το ΔΕΕ στο πλαίσιο αυτό και, πρόσφατα, στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ.
11. Όπως έχει διευκρινίσει το ΔΕΕ, ενώ το επίπεδο προστασίας στην τρίτη χώρα πρέπει να είναι ουσιαστικά ισοδύναμο με αυτό που εξασφαλίζεται εντός της ΕΕ, «τα μέσα που χρησιμοποιεί η χώρα αυτή για να εξασφαλίσει αυτό το επίπεδο προστασίας μπορούν να διαφέρουν από αυτά που εφαρμόζονται εντός της Ένωσης», ωστόσο «τα μέσα αυτά πρέπει, πάντως, να αποδεικνύονται στην πράξη αποτελεσματικά»⁷. Επομένως, το κριτήριο της επάρκειας δεν απαιτεί να αντικατοπτρίζεται σημείο προς σημείο η νομοθεσία της ΕΕ, αλλά να θεσπίζονται οι ουσιώδεις – βασικές απαιτήσεις της εν λόγω νομοθεσίας.
12. Στο πλαίσιο αυτό, το ΔΕΕ διευκρίνισε επίσης ότι η απόφαση της Επιτροπής περί επάρκειας θα πρέπει να περιλαμβάνει οποιαδήποτε διαπίστωση σχετικά με την ύπαρξη στην τρίτη χώρα κανόνων για τον περιορισμό τυχόν επεμβάσεων στα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων των οποίων τα δεδομένα διαβιβάζονται από την Ένωση στην εν λόγω τρίτη χώρα, επεμβάσεις στις οποίες επιτρέπεται να προβαίνουν κρατικοί φορείς της εν λόγω χώρας, όταν υπηρετούν νόμιμους σκοπούς όπως η εθνική ασφάλεια⁸.
13. Σκοπός των αποφάσεων επάρκειας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι να πιστοποιηθεί επίσημα, με δεσμευτικά αποτελέσματα για τα κράτη μέλη⁹, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων για την προστασία των δεδομένων αρχών τους¹⁰, ότι το επίπεδο προστασίας των δεδομένων σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό είναι ουσιαστικά ισοδύναμο με το επίπεδο προστασίας των δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η τρίτη χώρα θα πρέπει να προσφέρει δεσμεύσεις που εξασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας, κατ' ουσίαν ισοδύναμο με αυτό που προβλέπει η Ένωση, ιδίως όταν η επεξεργασία δεδομένων γίνεται σε έναν ή σε περισσότερους του ενός συγκεκριμένους τομείς¹¹.
14. Η επάρκεια μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός συνδυασμού δικαιωμάτων για τα υποκείμενα των δεδομένων, υποχρεώσεων για όσους επεξεργάζονται δεδομένα ή ασκούν έλεγχο επί τέτοιας επεξεργασίας και εποπτείας από ανεξάρτητους φορείς. Ωστόσο, οι κανόνες για την προστασία των δεδομένων είναι αποτελεσματικοί μόνο αν μπορούν να επιβληθούν και αν τηρούνται στην πράξη. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να εξετάζεται όχι μόνο το περιεχόμενο των κανόνων που ισχύουν για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό, αλλά και το σύστημα που ισχύει για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των

⁵ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31).

⁶ Απόφαση πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 60).

⁷ Υπόθεση C-362/14, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner, ECLI:EU:C:2015:650, σκέψεις 73 και 74 (Schrems I).

⁸ Απόφαση Schrems I, σκέψη 88.

⁹ Άρθρο 288 της ΣΛΕΕ.

¹⁰ Απόφαση Schrems I, σκέψη 52.

¹¹ Αιτιολογική σκέψη 67 της ΟΕΝ.

κανόνων αυτών. Οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί επιβολής είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την αποτελεσματικότητα των κανόνων για την προστασία των δεδομένων¹².

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΕΝ

15. Προκειμένου να είναι σε θέση να εκπληρώνει το καθήκον του να συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) της ΟΕΝ, το ΕΣΠΔ θα πρέπει να λαμβάνει ολόκληρη τη σχετική τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων της συναφούς αλληλογραφίας και των διαπιστώσεων στις οποίες έχει προβεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι απολύτως απαραίτητο όλα τα σχετικά έγγραφα να διαβιβάζονται αρκετά νωρίτερα και μεταφρασμένα στην αγγλική γλώσσα στο ΕΣΠΔ, προκειμένου να είναι εφικτή η πραγματοποίηση εμπεριστατωμένων και επωφελών συζητήσεων πριν από την τελική έκδοση των αποφάσεων επάρκειας. Όταν το νομικό πλαίσιο είναι πολύπλοκο, στην εν λόγω τεκμηρίωση θα πρέπει να περιλαμβάνεται κάθε έκθεση που τυχόν έχει εκπονηθεί σχετικά με το επίπεδο προστασίας των δεδομένων στην τρίτη χώρα ή τον διεθνή οργανισμό. Σε κάθε περίπτωση, οι πληροφορίες που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει στο ΕΣΠΔ θα πρέπει να είναι εξαντλητικές και να δίνουν στο ΕΣΠΔ τη δυνατότητα να αξιολογήσει την ανάλυση που διενήργησε η Επιτροπή όσον αφορά το επίπεδο προστασίας των δεδομένων στην τρίτη χώρα ή τον διεθνή οργανισμό.
16. Το ΕΣΠΔ θα γνωμοδοτεί επί των διαπιστώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε εύθετο χρόνο, προσδιορίζοντας τις τυχόν υπάρχουσες ελλείψεις του πλαισίου επάρκειας και παρέχοντας πιθανές συστάσεις, όταν αυτό είναι απαραίτητο.
17. Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 4 της ΟΕΝ, εναπόκειται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρακολουθεί —σε τακτική βάση— τις εξελίξεις που μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία των αποφάσεων επάρκειας.
18. Το άρθρο 36 παράγραφος 3 της ΟΕΝ ορίζει ότι πρέπει να πραγματοποιείται περιοδική επανεξέταση τουλάχιστον ανά τετραετία. Ωστόσο, αυτό είναι ένα γενικό χρονικό πλαίσιο το οποίο θα πρέπει να προσαρμόζεται στα δεδομένα κάθε τρίτης χώρας ή διεθνούς οργανισμού που καλύπτεται από απόφαση επάρκειας. Ανάλογα με τις εκάστοτε ειδικές συνθήκες, μπορεί να απαιτείται συντομότερος κύκλος επανεξετάσεων. Επίσης, συγκεκριμένα περιστατικά ή άλλες πληροφορίες σχετικά με την οικεία τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό, ή μεταβολές στο νομικό πλαίσιο στην εν λόγω τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό μπορεί να καταστήσουν αναγκαία τη διενέργεια επανεξέτασης νωρίτερα απ' ό,τι αρχικά προβλεπόταν. Εξάλλου, φαίνεται σκόπιμο οι εντελώς νέες αποφάσεις επάρκειας να υποβάλλονται σε μια πρώτη επανεξέταση σε σύντομο χρονικό διάστημα και κατόπιν ο κύκλος επανεξέτασής τους να προσαρμόζεται σταδιακά ανάλογα με τα αποτελέσματα.

¹² Απόφαση Schrems I, σκέψεις 72-74, και γνωμοδότηση 1/15 του ΔΕΕ, της 26ης Ιουλίου 2017, σχετικά με το σχέδιο συμφωνίας μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ECLI:EU:C:2017:592 (γνωμοδότηση 1/15), σκέψη 134: «Το δικαίωμα αυτό στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτάσσει, μεταξύ άλλων, τη διασφάλιση της συνέχειας της υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων που παρέχεται βάσει του δικαίου της Ένωσης σε περίπτωση διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Ένωση προς τρίτη χώρα. Ακόμη και αν τα μέσα που χρησιμοποιούνται εντός της Ένωσης για να διασφαλιστεί η τήρηση των απαιτήσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, τα μέσα αυτά πρέπει, πάντως, να αποδεικνύονται στην πράξη αποτελεσματικά ώστε να διασφαλίζουν προστασία κατ' ουσίαν ισοδύναμη της παρεχόμενης εντός της Ένωσης».

19. Δεδομένου του καθήκοντός του να γνωμοδοτεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με το κατά πόσο μια τρίτη χώρα, ένα έδαφος ή ένας ή περισσότεροι συγκεκριμένοι τομείς στην εν λόγω τρίτη χώρα ή ένας διεθνής οργανισμός δεν διασφαλίζει πλέον επαρκές επίπεδο προστασίας, το ΕΣΠΔ πρέπει να λαμβάνει, σε εύθετο χρόνο, ουσιαστικές πληροφορίες αναφορικά με την παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων στην εν λόγω τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ θα πρέπει να ενημερώνεται για κάθε διαδικασία επανεξέτασης και κάθε αποστολή ελέγχου στην τρίτη χώρα ή στον διεθνή οργανισμό. Το ΕΣΠΔ συστήνει την κλήση του προς συμμετοχή σε αυτές τις διαδικασίες επανεξέτασης και αποστολές ελέγχου, όπως προβλέφθηκε στην απόφαση για την ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής και προβλέπεται και στην απόφαση επάρκειας που αφορά την Ιαπωνία.
20. Περαιτέρω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 5 της ΟΕΝ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει το δικαίωμα να καταργεί, τροποποιεί ή αναστέλλει ισχύουσες αποφάσεις επάρκειας, όταν η τρίτη χώρα ή ο διεθνής οργανισμός δεν εξασφαλίζει πλέον επαρκές επίπεδο προστασίας. Στη διαδικασία κατάργησης, τροποποίησης ή αναστολής συμμετέχει το ΕΣΠΔ με την παροχή γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) της ΟΕΝ.
21. Επιπλέον, με την επιφύλαξη των εξουσιών των εισαγγελικών αρχών, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν επίσης την εξουσία να παραπέμπουν παραβάσεις της εν λόγω οδηγίας στις δικαστικές αρχές ή να θέτουν σε κίνηση νομικές διαδικασίες¹³. Όπως προκύπτει ιδίως από την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Schrems I, οι αρχές προστασίας δεδομένων πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κινήσουν νομικές διαδικασίες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων αν διαπιστώσουν ότι κάποιο πρόσωπο προβάλλει βάσιμες αιτιάσεις κατά απόφασης επάρκειας¹⁴. Η απόφαση στην υπόθεση Schrems II επιβεβαίωσε την εκτίμηση αυτή¹⁵.

4. ΕΝΩΣΙΑΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

22. Επί της ουσίας, οι αποφάσεις επάρκειας θα πρέπει να επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας της οικείας τρίτης χώρας στο σύνολό της, θεωρητικά και πρακτικά, βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης που ορίζονται στο άρθρο 36 της ΟΕΝ. Το σύστημα της τρίτης χώρας ή του διεθνούς οργανισμού πρέπει να περιλαμβάνει τους ακόλουθους βασικούς μηχανισμούς και γενικές αρχές σχετικά με τη διαδικασία και την επιβολή της προστασίας των δεδομένων.

¹³ Βλ. άρθρο 47 παράγραφος 5 και αιτιολογική σκέψη 82 της ΟΕΝ.

¹⁴ Βλ. απόφαση Schrems I, σκέψη 65: «Ως προς το ζήτημα αυτό απόκειται στον εθνικό νομοθέτη να προβλέψει μέσα παροχής ενδίκου προστασίας παρέχοντα τη δυνατότητα στην οικεία εθνική αρχή ελέγχου να προβάλλει τις αιτιάσεις που κρίνει βάσιμες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ώστε αυτά, αν συμφωνούν ότι υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής, να υποβάλουν προδικαστικό ερώτημα προς έλεγχο του κύρους της συγκεκριμένης αποφάσεως».

¹⁵ Βλ. απόφαση Schrems II, σκέψη 120: «Επομένως, ακόμη και στην περίπτωση που η Επιτροπή έχει εκδώσει απόφαση επάρκειας, η αρμόδια εθνική αρχή ελέγχου στην οποία έχει υποβληθεί από το υποκείμενο των δεδομένων καταγγελία σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, πρέπει να μπορεί να εξετάσει με πλήρη ανεξαρτησία αν η διαβίβαση των δεδομένων αυτών πληροί τις απαιτήσεις τις οποίες θέτει ο ΓΚΠΔ, και ενδεχομένως να προσφύγει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων προκειμένου αυτά, αν συμμερίζονται τις αμφιβολίες της αρχής ελέγχου ως προς το κύρος της αποφάσεως επάρκειας, να υποβάλουν αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκειμένου να εξετασθεί το εν λόγω κύρος».

23. Το άρθρο 36 παράγραφος 2 της ΟΕΝ καθορίζει τα στοιχεία που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λαμβάνει υπόψη κατά την εκτίμηση της επάρκειας του επιπέδου προστασίας σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό.
24. Ιδίως, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το κράτος δικαίου, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών¹⁶, τη σχετική νομοθεσία, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής, τα αποτελεσματικά και εκτελεστά δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων και τα αποτελεσματικά διοικητικά και δικαστικά μέσα προσφυγής των υποκειμένων των δεδομένων των οποίων δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται, την ύπαρξη και την αποτελεσματική λειτουργία μιας ή περισσότερων ανεξάρτητων εποπτικών αρχών και τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η τρίτη χώρα ή ο διεθνής οργανισμός.
25. Βάσει των παραπάνω, είναι σαφές ότι κάθε ουσιαστική ανάλυση της επάρκειας της προστασίας πρέπει να εξετάζει δύο βασικά στοιχεία: το περιεχόμενο των ισχυόντων κανόνων και τα μέσα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής τους στην πράξη. Εναπόκειται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξακριβώνει —σε τακτική βάση— ότι οι ισχύοντες κανόνες είναι αποτελεσματικοί στην πράξη.
26. Ο πυρήνας γενικών αρχών ως προς την προστασία των δεδομένων και απαιτήσεων ως προς τη διαδικασία και την επιβολή της προστασίας, η ύπαρξη του οποίου θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ελάχιστη προϋπόθεση για να θεωρηθεί επαρκής η προστασία, προκύπτει από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (στο εξής: Χάρτης) και την ΟΕΝ. Γενικές διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής στην τρίτη χώρα δεν επαρκούν. Αντιθέτως, το νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας ή του διεθνούς οργανισμού πρέπει να περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις που να καλύπτουν συγκεκριμένα το δικαίωμα σε προστασία των δεδομένων στον τομέα της επιβολής του νόμου. Η τρίτη χώρα θα πρέπει να προσφέρει δεσμεύσεις που εξασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας, κατ' ουσίαν ισοδύναμο με αυτό που προβλέπει η Ένωση. Οι διατάξεις αυτές πρέπει να μπορούν να επιβληθούν.
27. Περαιτέρω, σε σχέση με την αρχή της αναλογικότητας¹⁷, το ΔΕΕ έχει κρίνει, σε συνάρτηση με το δίκαιο των κρατών μελών, ότι, για να αξιολογηθεί αν ορισμένος περιορισμός των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων είναι δικαιολογημένος, πρέπει, αφενός, να λαμβάνεται υπόψη η **σοβαρότητα της επέμβασης** που συνεπάγεται ο περιορισμός αυτός¹⁸ και, αφετέρου, να ελέγχεται αν η **σημασία του σκοπού γενικού συμφέροντος** που επιδιώκεται με τον εν λόγω περιορισμό τελεί σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα αυτή¹⁹.

¹⁶ Κατά την αξιολόγηση του νομικού πλαισίου της τρίτης χώρας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το τυχόν ενδεχόμενο επιβολής της θανατικής ποινής ή οποιασδήποτε μορφής βάνανσης και απάνθρωπης μεταχείρισης βάσει των δεδομένων που διαβιβάζονται από την ΕΕ. Πράγματι, αν το δίκαιο της τρίτης χώρας προβλέπει τέτοια ποινή ή μεταχείριση, θα πρέπει να εξευρεθούν πρόσθετες εγγυήσεις στο νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα δεδομένα που διαβιβάζονται από την ΕΕ δεν θα χρησιμοποιηθούν για να ζητηθεί, να εκδοθεί ή να εκτελεστεί απόφαση επιβολής της θανατικής ποινής ή οποιασδήποτε μορφής βάνανσης και απάνθρωπης μεταχείρισης (π.χ. διεθνής συμφωνία που επιβάλλει όρους για τη διαβίβαση, δέσμευση από την τρίτη χώρα να μην επιβάλει τη θανατική ποινή ή οποιαδήποτε μορφή βάνανσης και απάνθρωπης μεταχείρισης βάσει δεδομένων που διαβιβάστηκαν από την ΕΕ ή αναστολή της επιβολής της θανατικής ποινής).

¹⁷ Άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη.

¹⁸ Το Δικαστήριο υπογράμμισε, για παράδειγμα, ότι «η επέμβαση την οποία συνεπάγεται η συλλογή σε πραγματικό χρόνο των δεδομένων που καθιστούν δυνατό τον γεωγραφικό εντοπισμό ενός τερματικού εξοπλισμού είναι ιδιαίτερος σοβαρή, λαμβανομένου υπόψη ότι τα δεδομένα αυτά παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές τη δυνατότητα να παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς και διαρκώς τις μετακινήσεις των χρηστών των κινητών τηλεφώνων (...)» (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-511/18, C-512/18 και C-520/18, La Quadrature du Net και λοιποί, ECLI:EU:C:2020:791, σκέψη 187, με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία).

¹⁹ La Quadrature du Net και λοιποί, σκέψη 131.

28. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, η νομική βάση που επιτρέπει επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα πρέπει, για να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, να προσδιορίζει η ίδια την έκταση του περιορισμού της άσκησης του αντίστοιχου δικαιώματος²⁰. Οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της πρέπει να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου²¹. Προκειμένου να πληροί την απαίτηση αυτή, η επίμαχη ρύθμιση, πέραν της θέσπισης σαφών και ακριβών κανόνων που να διέπουν το περιεχόμενο και την εφαρμογή του οικείου μέτρου, πρέπει να επιβάλλει ελάχιστες απαιτήσεις, ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διαβιβάζονται να διαθέτουν επαρκείς εγγυήσεις οι οποίες να καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τους κινδύνους κατάχρησης. «Στη ρύθμιση πρέπει, ειδικότερα, να ορίζεται υπό ποιες περιστάσεις και υπό ποιες συνθήκες μπορεί να ληφθεί μέτρο το οποίο προβλέπει την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, προκειμένου να διασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτό ότι η επέμβαση θα περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο. Η ανάγκη να παρέχονται τέτοιες εγγυήσεις είναι ακόμη πιο επιτακτική όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία»²².
29. Το ΕΣΠΔ έχει εκδώσει συστάσεις για τον προσδιορισμό των βασικών εγγυήσεων που αντικατοπτρίζουν τη νομολογία του ΔΕΕ και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) στον τομέα της παρακολούθησης οι οποίες πρέπει να αναζητούνται στο δίκαιο της τρίτης χώρας κατά την αξιολόγηση των επεμβάσεων που συνεπάγονται τα μέτρα παρακολούθησης της εν λόγω τρίτης χώρας στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων σε περίπτωση που τα δεδομένα διαβιβάζονται στη χώρα αυτή βάσει του ΓΚΠΔ²³. Προκειμένου να εκτιμηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 36 παράγραφος 2 στοιχείο α), το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι οι εγγυήσεις που ορίζονται στις εν λόγω συστάσεις πρέπει να συνεκτιμώνται κατά την αξιολόγηση της επάρκειας μιας τρίτης χώρας σύμφωνα με την ΟΕΝ στον τομέα της παρακολούθησης, λαμβανομένων υπόψη και των περαιτέρω ειδικών προϋποθέσεων στον τομέα της παρακολούθησης στο εν λόγω πλαίσιο.
30. Ως προς την απαίτηση του άρθρου 36 παράγραφος 2 στοιχείο β), η τρίτη χώρα θα πρέπει όχι μόνο να εξασφαλίζει την αποτελεσματική και ανεξάρτητη εποπτεία της προστασίας των δεδομένων, αλλά και να προβλέπει μηχανισμούς συνεργασίας με τις αρχές προστασίας δεδομένων των κρατών μελών²⁴.
31. Ως προς την απαίτηση του άρθρου 36 παράγραφος 2 στοιχείο γ), πέραν των διεθνών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η τρίτη χώρα ή ο διεθνής οργανισμός, θα πρέπει επίσης να συνεκτιμώνται οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της τρίτης χώρας ή του διεθνούς οργανισμού σε πολυμερή ή περιφερειακά συστήματα, ιδίως σε σχέση με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και η υλοποίηση αυτών των υποχρεώσεων, ιδίως η προσχώρηση της τρίτης χώρας σε άλλες διεθνείς συμφωνίες για την προστασία των δεδομένων, π.χ. στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 28ης Ιανουαρίου 1981, για την προστασία των φυσικών προσώπων από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα και στο πρόσθετο πρωτόκολλό της (Σύμβαση 108²⁵ του Συμβουλίου της Ευρώπης και η εκσυγχρονισμένη έκδοσή της,

²⁰ Απόφαση Schrems II, σκέψη 180.

²¹ Απόφαση Schrems II, σκέψη 176, με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία.

²² Απόφαση Schrems II, σκέψη 176, με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία.

²³ Συστάσεις 2/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Βασικές Εγγυήσεις για τα μέτρα παρακολούθησης, που εκδόθηκαν στις 10 Νοεμβρίου 2020.

²⁴ Αιτιολογική σκέψη 67 της ΟΕΝ.

²⁵ Αιτιολογική σκέψη 68 της ΟΕΝ.

Σύμβαση 108+). Η συμμόρφωση της τρίτης χώρας με τις αρχές που κατοχυρώνονται σε διεθνή έγγραφα, όπως ο Πρακτικός Οδηγός του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον αστυνομικό τομέα: προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την καταπολέμηση του εγκλήματος, μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη.

32. Η απόφαση επάρκειας θα πρέπει να διασφαλίζει ότι, μέσω της ουσίας των δικαιωμάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων και της αποτελεσματικής εφαρμογής, εποπτείας και επιβολής των δικαιωμάτων αυτών, το αλλοδαπό σύστημα ως σύνολο παρέχει το απαιτούμενο επίπεδο προστασίας, μεταξύ άλλων και για τα δεδομένα υπό διαμετακόμιση στην εν λόγω τρίτη χώρα. Όπως υπογράμμισε το ΔΕΕ στην απόφαση Schrems II, το υψηλό επίπεδο της προστασίας που παρέχεται πρέπει να διασφαλίζεται και σε περίπτωση διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα²⁶.
33. Τέλος, κατά τη λήψη απόφασης επάρκειας που αφορά μόνο ορισμένο έδαφος ή συγκεκριμένο τομέα τρίτης χώρας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, όπως η αναφορά σε συγκεκριμένες δραστηριότητες επεξεργασίας ή το πεδίο εφαρμογής των εφαρμοστέων νομικών προτύπων και της νομοθεσίας που ισχύουν στην τρίτη χώρα²⁷.

A. Γενικές αρχές και εγγυήσεις

α) Έννοιες

34. Θα πρέπει να υφίστανται βασικές έννοιες προστασίας των δεδομένων. Αυτές δεν είναι αναγκαίο να ακολουθούν την ορολογία της OEN, αλλά θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν και να συνάδουν με τις έννοιες που κατοχυρώνονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Για παράδειγμα, η OEN περιλαμβάνει τις ακόλουθες σημαντικές έννοιες: «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», «αρμόδιες αρχές», «υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων», «εκτελών την επεξεργασία δεδομένων», «αποδέκτης», «ευαίσθητα δεδομένα», «ακρίβεια», «κατάρτιση προφίλ», «προστασία των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού», «εποπτική αρχή» και «ψευδωνυμοποίηση».

β) Σύλληψη και δίκαιη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 4 – αιτιολογική σκέψη 26)

35. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του Χάρτη, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να γίνεται «για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο»²⁸. Ωστόσο, στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εκτέλεση των καθηκόντων πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων, η οποία ανατίθεται θεσμικά από τον νόμο στις αρμόδιες αρχές, παρέχει σε αυτές τη δυνατότητα να απαιτούν από φυσικά πρόσωπα ή να δίνουν εντολή σε αυτά να συμμορφωθούν προς σχετικά αιτήματα. Σε μια τέτοια περίπτωση, η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων δεν θα

²⁶ Βλ. σκέψη 93.

²⁷ Αιτιολογική σκέψη 67 της OEN.

²⁸ Βλ. απόφαση Schrems II, σκέψη 173.

πρέπει να παρέχει νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές²⁹.

36. Αυτή η νομική βάση θα πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν το περιεχόμενο και την εφαρμογή των σχετικών δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων και να επιβάλλουν ελάχιστες εγγυήσεις³⁰. Επιπλέον, το ΔΕΕ υπενθύμισε ότι «η ρύθμιση πρέπει να είναι νομικώς δεσμευτική στο εσωτερικό δίκαιο»³¹.
37. Προκειμένου να είναι σύννομη, η επεξεργασία δεδομένων³² θα πρέπει να είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται από αρμόδια αρχή για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους³³. Οι εν λόγω σκοποί θα πρέπει να προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο.
38. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε δίκαιη επεξεργασία. Η αρχή της δίκαιης επεξεργασίας για την προστασία των δεδομένων είναι ξεχωριστή έννοια από το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη και στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ)³⁴.

γ) Η αρχή του περιορισμού του σκοπού (άρθρο 4)

39. Οι συγκεκριμένοι σκοποί της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι σαφείς, νόμιμοι και προσδιορισμένοι κατά τον χρόνο συλλογής των δεδομένων³⁵.
40. Τα δεδομένα θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία για καθορισμένο, ρητό και νόμιμο σκοπό που εμπίπτει στους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων³⁶, περιλαμβανομένων της

²⁹ Η αιτιολογική σκέψη 35 της ΟΕΑ επίσης αναφέρει ότι «[ό]ταν το υποκείμενο των δεδομένων υποχρεούται να συμμορφωθεί προς νομική υποχρέωση, δεν έχει ουσιαστική και ελεύθερη επιλογή και, κατά συνέπεια, η αντίδραση του υποκειμένου των δεδομένων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ελεύθερη δήλωση της βούλησής του. Αυτό δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να προβλέπουν με νόμο ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να συμφωνήσει με την επεξεργασία των δικών του δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, όπως εξέταση DNA στις ποινικές έρευνες ή την επιτήρηση της θέσης στην οποία αυτός ή αυτή βρίσκεται με ηλεκτρονικές ετικέτες με σκοπό την εκτέλεση των ποινικών κυρώσεων».

³⁰ Βλ. απόφαση Schrems II, σκέψεις 175 και 180, και γνωμοδότηση 1/15, σκέψη 139 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

³¹ Βλ. υπόθεση C-623/17, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy International κατά Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs και λοιποί, ECLI:EU:C:2020:790, σκέψη 68 – Θα πρέπει επίσης να διασαφηνιστεί ότι στη γαλλική έκδοση της απόφασης, το ΔΕΕ χρησιμοποιεί τον όρο «*réglementation*», η έννοια του οποίου είναι ευρύτερη από αυτήν του θεσπιζόμενου από το κοινοβούλιο νόμου.

³² Εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.

³³ Αρμόδια αρχή είναι κάθε δημόσια αρχή αρμόδια για τους εν λόγω σκοπούς ή κάθε άλλος οργανισμός ή φορέας στον οποίο το δίκαιο αναθέτει ρόλο δημόσιας αρχής και την εκτέλεση δημόσιων εξουσιών για τους εν λόγω σκοπούς.

³⁴ Αιτιολογική σκέψη 26 της ΟΕΝ.

³⁵ Αιτιολογική σκέψη 26 της ΟΕΝ.

³⁶ Περιλαμβάνονται οι «αστυνομικ[ές] δραστηρι[ότητες] που εκτελούνται χωρίς προηγούμενη γνώση εάν ένα περιστατικό αποτελεί ποινικό αδίκημα. Στις δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνεται επίσης η άσκηση αρμοδιότητας με τη λήψη μέτρων καταναγκασμού, όπως οι αστυνομικές δραστηριότητες σε διαδηλώσεις, σημαντικά αθλητικά γεγονότα και ταραχές. Περιλαμβάνουν επίσης την τήρηση του νόμου και της τάξης, ως

προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους εντός της τρίτης χώρας. Συνεπώς, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για κάποιον από αυτούς τους σκοπούς στον βαθμό που η εν λόγω χρήση είναι συμβατή με τον αρχικό σκοπό της επεξεργασίας (π.χ. για παράλληλες διαδικασίες εκτέλεσης ή για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή επιστημονικής, στατιστικής ή ιστορικής χρήσης για τέτοιους σκοπούς) και να υπόκεινται σε κατάλληλες διασφαλίσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων. Αν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον ίδιο ή άλλο υπεύθυνο επεξεργασίας (αρμόδια αρχή³⁷) για σκοπό πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων άλλων από εκείνον για τον οποίο έχουν συλλεχθεί, η εν λόγω επεξεργασία θα πρέπει να είναι δυνατή υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω επεξεργασία επιτρέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις και είναι αναγκαία και ανάλογη προς τον εν λόγω άλλο σκοπό³⁸. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη μηχανισμού για την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών των σχετικών κρατών μελών ως προς την εν λόγω περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων³⁹. Επιπλέον, σε κάθε περίπτωση, το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων το οποίο προβλέπεται στην Ένωση από την ΟΕΝ δεν θα πρέπει να υπονομεύεται, περιλαμβανομένων των περιπτώσεων διαβιβάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την τρίτη χώρα προς υπευθύνους επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία στην ίδια τρίτη χώρα⁴⁰.

δ) Ειδικοί όροι για την περαιτέρω επεξεργασία για άλλους σκοπούς (άρθρο 9)

41. Όσον αφορά την περαιτέρω επεξεργασία ή κοινολόγηση δεδομένων που διαβιβάζονται από την ΕΕ για σκοπούς άλλους από τους σκοπούς επιβολής του νόμου, όπως για σκοπούς εθνικής ασφάλειας, η επεξεργασία θα πρέπει επίσης να προβλέπεται από τον νόμο και να είναι απαραίτητη και αναλογική. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη μηχανισμού για την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών των σχετικών κρατών μελών ως προς την εν λόγω περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων⁴¹. Και σε αυτήν την περίπτωση, αφού υποβληθούν σε περαιτέρω επεξεργασία ή κοινολογηθούν, τα δεδομένα θα πρέπει να τυγχάνουν του ίδιου επιπέδου προστασίας όπως όταν υποβλήθηκαν στην αρχική επεξεργασία από την αποδέκτρια αρμόδια αρχή.

ε) Η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων

42. Τα δεδομένα θα πρέπει να είναι κατάλληλα, συναφή και όχι υπερβολικά για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία. Ιδίως, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εφαρμογή απαιτήσεων για προστασία των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, όπως η χρήση πεδίων περιορισμένης εισαγωγής δεδομένων (δομημένες επικοινωνίες) ή αυτοματοποιημένων και μη αυτοματοποιημένων ελέγχων ποιότητας.

καθήκον που ανατίθεται στην αστυνομία ή σε άλλες αρχές επιβολής του νόμου όπου αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία και την αποτροπή όσον αφορά σε απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και κατά θεμελιωδών συμφερόντων της κοινωνίας προστατευόμενων από τον νόμο, που ενδέχεται να οδηγήσουν σε διάπραξη ποινικού αδικήματος» (αιτιολογική σκέψη 12 της ΟΕΝ). Εν προκειμένω πρέπει να γίνεται διάκριση από τους σκοπούς εθνικής ασφάλειας ή από τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο του τίτλου V κεφάλαιο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) (αιτιολογική σκέψη 14 της ΟΕΝ).

³⁷ Βλ. υποσημείωση 33.

³⁸ Αιτιολογική σκέψη 29 της ΟΕΝ.

³⁹ Τέτοιον μηχανισμό θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να αποτελούν αμοιβαία συμφωνημένοι κωδικοί χειρισμού, υποχρέωση γνωστοποίησης δυνάμει διεθνούς πράξης, συμπεριλαμβανομένων πιθανών αυτοματοποιημένων γνωστοποιήσεων, ή άλλα παρόμοια μέτρα διαφάνειας.

⁴⁰ Αιτιολογική σκέψη 64 της ΟΕΝ.

⁴¹ Βλ. υποσημείωση 39.

στ) Η αρχή της ακρίβειας των δεδομένων

43. Τα δεδομένα θα πρέπει να είναι ακριβή και, όταν συντρέχει ανάγκη, να ενημερώνονται. Ωστόσο, η αρχή της ακρίβειας των δεδομένων θα πρέπει να εφαρμόζεται έχοντας ως γνώμονα τη φύση και τον σκοπό της εκάστοτε επεξεργασίας. Σε δικαστικές διαδικασίες, ειδικότερα, δηλώσεις οι οποίες περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα βασίζονται στην υποκειμενική αντίληψη φυσικών προσώπων και δεν είναι πάντα επαληθεύσιμες. Ως εκ τούτου, η απαίτηση της ακρίβειας δεν θα πρέπει να αφορά την ορθότητα της δήλωσης, αλλά απλώς το γεγονός ότι πραγματοποιήθηκε μια συγκεκριμένη δήλωση⁴².
44. Θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι ανακριβή, ελλιπή ή δεν είναι πλέον επικαιροποιημένα δεν διαβιβάζονται ούτε διατίθενται⁴³ και ότι προβλέπονται διαδικασίες για τη διόρθωση ή τη διαγραφή των ανακριβών δεδομένων. Ιδίως, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη οποιοδήποτε τυχόν σύστημα ταξινόμησης των πληροφοριών που υποβάλλονται σε επεξεργασία ως προς την αξιοπιστία της πηγής τους και ως προς το επίπεδο επαλήθευσης των πραγματικών περιστατικών⁴⁴.

ζ) Η αρχή της διατήρησης των δεδομένων

45. Τα δεδομένα θα πρέπει να διατηρούνται για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από αυτό που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία. Θα πρέπει να εφαρμόζονται κατάλληλοι μηχανισμοί για τη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: μπορεί να καθορίζεται συγκεκριμένος χρόνος διατήρησης ή να προβλέπεται η περιοδική επανεξέταση της αναγκαιότητας αποθήκευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ή συνδυασμός και των δύο: καθορισμένη μέγιστη περίοδος διατήρησης και περιοδική επανεξέταση ανά ορισμένα τακτικά διαστήματα)⁴⁵. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για λόγους αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον και επιστημονικής, στατιστικής ή ιστορικής χρήσης θα πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλες εγγυήσεις (π.χ. όσον αφορά την πρόσβαση)⁴⁶.

η) Η αρχή της ασφάλειας και της εμπιστευτικότητας (άρθρο 29, αιτιολογικές σκέψεις 28 και 71)

46. Κάθε οντότητα που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων με την αποτροπή της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και στον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την επεξεργασία τους, καθώς και της χρήσης αυτών των δεδομένων και του εξοπλισμού. Αυτό περιλαμβάνει την προστασία έναντι, και τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπιση, της παράνομης επεξεργασίας καθώς και της τυχαίας απώλειας, καταστροφής ή φθοράς, με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων. Κατά τον καθορισμό του επιπέδου ασφάλειας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η διαθέσιμη τεχνολογία, το κόστος εφαρμογής και η φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και οι σκοποί της επεξεργασίας, καθώς και η πιθανότητα και η σοβαρότητα του κινδύνου που θέτει η επεξεργασία για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων.

⁴² Αιτιολογική σκέψη 30 της OEN.

⁴³ Αιτιολογική σκέψη 32 της OEN.

⁴⁴ Π.χ. συστήματα «4x4» για τις εκτιμήσεις αξιοπιστίας και τους κωδικούς χειρισμού.

⁴⁵ Άρθρο 5 της OEN.

⁴⁶ Αιτιολογική σκέψη 26 της OEN.

47. Θα πρέπει να διασφαλίζονται ασφαλείς δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στις αρχές των κρατών μελών που διαβιβάζουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και στις αρχές των τρίτων κρατών που παραλαμβάνουν τα εν λόγω δεδομένα.

Θ) Η αρχή της διαφάνειας (άρθρο 13, αιτιολογικές σκέψεις 26, 39, 42, 43, 44, 46)

48. Θα πρέπει να γνωστοποιούνται στα πρόσωπα οι κίνδυνοι, οι κανόνες, οι εγγυήσεις και τα δικαιώματα σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, καθώς και ο τρόπος άσκησης των δικαιωμάτων τους σε σχέση με την επεξεργασία αυτή⁴⁷.
49. Θα πρέπει να διατίθενται στα φυσικά πρόσωπα πληροφορίες για όλα τα κύρια στοιχεία της επεξεργασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες και εύκολα κατανοητές, μέσω της χρήσης σαφούς και απλής διατύπωσης. Οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν τον σκοπό της επεξεργασίας, την ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας των δεδομένων, τα δικαιώματα που παρέχονται στο υποκείμενο των δεδομένων⁴⁸ και όποιες άλλες πληροφορίες απαιτούνται για να εξασφαλιστεί η δίκαιη μεταχείριση του υποκειμένου των δεδομένων.
50. Ορισμένες εξαιρέσεις από το εν λόγω δικαίωμα ενημέρωσης είναι δυνατόν να υπάρχουν. Ωστόσο, ο εν λόγω περιορισμός θα πρέπει να επιτρέπεται από νομοθετικό μέτρο και να είναι αναγκαίος και αναλογικός για την αποφυγή της παρακώλυσης επίσημων ή νομικών ερευνών, διερευνήσεων ή διαδικασιών, την αποφυγή της παρεμπόδισης της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, την προστασία της δημόσιας ασφάλειας ή της εθνικής ασφάλειας ή την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων, στον βαθμό που ένας τέτοιος μερικός ή πλήρης περιορισμός συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων του ενδιαφερόμενου φυσικού προσώπου. Οι εν λόγω περιορισμοί θα πρέπει επίσης να εξετάζονται και να αξιολογούνται λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας υποβολής καταγγελίας προς εποπτική αρχή ή άσκησης προσφυγής για την αναζήτηση έννομης προστασίας. Σε κάθε περίπτωση, κάθε τυχόν περιορισμός θα πρέπει να είναι προσωρινός και να μην είναι γενικός, και θα πρέπει να πλαισιώνεται από παρόμοιους όρους, διασφαλίσεις και περιορισμούς με εκείνους που απαιτούνται βάσει του Χάρτη και της ΕΣΔΑ, όπως έχουν ερμηνευθεί από τη νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΑΔ αντίστοιχα, ιδίως δε να σέβεται την ουσία των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών.

ι) Το δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης και διαγραφής (άρθρα 14 και 16)

51. Το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να λαμβάνει επιβεβαίωση του αν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υποβάλλονται ή όχι σε επεξεργασία και, εφόσον συμβαίνει αυτό, να αποκτά πρόσβαση στα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα. Το εν λόγω δικαίωμα θα πρέπει τουλάχιστον να περιλαμβάνει ορισμένες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία, όπως τους σκοπούς και τη νομική βάση για την επεξεργασία, το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην εποπτική αρχή ή τις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των οποίων γίνεται επεξεργασία⁴⁹. Αυτό είναι ιδιαίτερος σημαντικός σε περίπτωση που η διαφάνεια επιτυγχάνεται μέσω γενικής ανακοίνωσης (π.χ. πληροφορίες στον δικτυακό τόπο της αρμόδιας αρχής).

⁴⁷ Αιτιολογική σκέψη 26 της ΟΕΝ.

⁴⁸ Τόσο τα ουσιαστικά δικαιώματα (δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης κ.λπ.) όσο και το δικαίωμα προσφυγής.

⁴⁹ Άρθρο 14 της ΟΕΝ.

52. Το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα διόρθωσης των δεδομένων του για συγκεκριμένους λόγους, για παράδειγμα όταν αποδεικνύεται ότι είναι ανακριβή ή ελλιπή. Το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει επίσης να έχει το δικαίωμα διαγραφής των δεδομένων του όταν, για παράδειγμα, η επεξεργασία τους δεν είναι πλέον απαραίτητη ή είναι παράνομη.
53. Η άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων δεν θα πρέπει να είναι υπερβολικά επαχθής για το υποκείμενο των δεδομένων.

ια) Περιορισμοί των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων

54. Περιορισμοί στα δικαιώματα αυτά θα μπορούσαν ενδεχομένως να υπάρχουν για την αποφυγή της παρακώλυσης επίσημων ή νομικών ερευνών, διερευνήσεων ή διαδικασιών, την αποφυγή της παρεμπόδισης της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, την προστασία της δημόσιας ασφάλειας ή της εθνικής ασφάλειας ή την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων, στον βαθμό που ένας τέτοιος μερικός ή πλήρης περιορισμός συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων του ενδιαφερόμενου φυσικού προσώπου. Οι εν λόγω περιορισμοί θα πρέπει επίσης να εξετάζονται και να αξιολογούνται λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας υποβολής καταγγελίας προς εποπτική αρχή ή άσκησης δικαστικής προσφυγής.

ιβ) Περιορισμοί στις περαιτέρω διαβιβάσεις (άρθρο 35, αιτιολογικές σκέψεις 64-65)

55. Οι περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον αρχικό αποδέκτη σε άλλη τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό δεν πρέπει να υπονομεύουν το προβλεπόμενο στην Ένωση επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων τα δεδομένα των οποίων διαβιβάζονται. Συνεπώς, τέτοιες περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων θα πρέπει να επιτρέπονται μόνο όταν διασφαλίζεται η συνέχεια ως προς το επίπεδο προστασίας που παρέχεται βάσει του δικαίου της Ένωσης⁵⁰. Ιδίως, ο περαιτέρω αποδέκτης (δηλ. ο αποδέκτης της περαιτέρω διαβίβασης) θα πρέπει να είναι αρμόδια αρχή για σκοπούς επιβολής του νόμου⁵¹ και τέτοιες περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο για περιορισμένους και καθορισμένους σκοπούς και εφόσον υπάρχει νομική βάση για την εν λόγω επεξεργασία.
56. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη μηχανισμού για την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών των σχετικών κρατών μελών και την έγκριση από αυτές της περαιτέρω διαβίβασης των δεδομένων. Ο αρχικός αποδέκτης των δεδομένων που διαβιβάζονται από την ΕΕ θα πρέπει να φέρει την ευθύνη και να μπορεί να αποδείξει ότι η σχετική αρμόδια αρχή του κράτους μέλους έχει εγκρίνει την περαιτέρω διαβίβαση⁵², καθώς και ότι παρέχονται οι κατάλληλες διασφαλίσεις για την περαιτέρω διαβίβαση των δεδομένων ελλείψει απόφασης επάρκειας σχετικά με την τρίτη χώρα στην οποία πρόκειται να διαβιβαστούν περαιτέρω τα δεδομένα⁵³.

ιγ) Αρχή της λογοδοσίας (άρθρο 4 παράγραφος 4)

⁵⁰ Βλ. επίσης γνωμοδότηση 1/15.

⁵¹ Βλ. υποσημείωση 33.

⁵² Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη υποχρέωσης ή δέσμευσης για την εφαρμογή σχετικών κωδικών χειρισμού που καθορίζονται από τις διαβιβάζουσες αρχές των κρατών μελών.

⁵³ Οι παραπάνω απαιτήσεις δεν θίγουν τους ειδικούς όρους για τις περαιτέρω διαβιβάσεις σε χώρα με επάρκεια οι οποίοι ορίζονται στην ΟΕΝ [άρθρο 35 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και ε)].

57. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τη συμμόρφωση με τις αρχές προστασίας των δεδομένων που ορίζονται στο άρθρο 4 της ΟΕΝ και να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του.

Β. Παραδείγματα πρόσθετων αρχών οι οποίες πρέπει να εφαρμόζονται σε ειδικές μορφές επεξεργασίας

α) Ειδικές κατηγορίες δεδομένων (άρθρο 10 και αιτιολογική σκέψη 37)

58. Θα πρέπει να παρέχονται ειδικές εγγυήσεις όταν η επεξεργασία αφορά «ειδικές κατηγορίες» δεδομένων⁵⁴ για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων ειδικών κινδύνων⁵⁵. Οι εν λόγω κατηγορίες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις κατηγορίες δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 10 της ΟΕΝ. Επομένως, η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων θα πρέπει να υπόκειται σε ειδικές εγγυήσεις και να επιτρέπεται μόνο όταν είναι απολύτως απαραίτητη υπό ορισμένες συνθήκες, όπως για παράδειγμα για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων φυσικού προσώπου.

β) Αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και κατάρτιση προφίλ (άρθρο 11 και αιτιολογική σκέψη 38)

59. Αποφάσεις που βασίζονται αποκλειστικά σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία (αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων), συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, οι οποίες παράγουν δυσμενή έννομα αποτελέσματα ή επηρεάζουν σημαντικά το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνονται μόνο υπό ειδικές προϋποθέσεις που καθορίζονται στο νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας⁵⁶.

60. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις εν λόγω προϋποθέσεις περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η πρόβλεψη για ειδική ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων, το δικαίωμα εξασφάλισης ανθρώπινης παρέμβασης εκ μέρους του υπεύθυνου επεξεργασίας, κυρίως το δικαίωμα διατύπωσης της άποψής του, το δικαίωμα να απαιτήσει αιτιολόγηση της απόφασης που ελήφθη κατόπιν της εν λόγω αξιολόγησης και το δικαίωμα αμφισβήτησης της απόφασης.

61. Το δίκαιο της τρίτης χώρας θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να προβλέπει τις απαραίτητες εγγυήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων. Συναφώς, θα πρέπει να λαμβάνεται επίσης υπόψη η ύπαρξη μηχανισμού για την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών του σχετικού κράτους μέλους για οποιαδήποτε περαιτέρω επεξεργασία, όπως η χρήση των διαβιβαζόμενων δεδομένων για τη μεγάλης κλίμακας κατάρτιση προφίλ.

γ) Προστασία των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού (άρθρο 20)

62. Κατά την εξέταση της επάρκειας, θα πρέπει να δίδεται προσοχή στην ύπαρξη υποχρέωσης των υπευθύνων επεξεργασίας να θεσπίζουν εσωτερικές πολιτικές και να εφαρμόζουν μέτρα που σέβονται τις αρχές της προστασίας των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, λαμβανομένων υπόψη της διαθέσιμης τεχνολογίας και του κόστους εφαρμογής και της φύσης, του πεδίου εφαρμογής, του πλαισίου και των σκοπών της επεξεργασίας καθώς και της πιθανότητας και της σοβαρότητας του κινδύνου που θέτει η επεξεργασία για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, να εφαρμόζουν, τόσο κατά τον καθορισμό των μέσων επεξεργασίας όσο και κατά την ίδια την επεξεργασία, κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως η χρήση ψευδωνύμου, τα οποία έχουν σχεδιαστεί για την εφαρμογή των αρχών

⁵⁴ Οι εν λόγω ειδικές κατηγορίες καλούνται επίσης «ευαίσθητα δεδομένα» στην αιτιολογική σκέψη 37 της ΟΕΝ.

⁵⁵ Τέτοιες πρόσθετες εγγυήσεις θα μπορούσαν να είναι π.χ. συγκεκριμένα μέτρα ασφαλείας, περιορισμένα δικαιώματα πρόσβασης για το προσωπικό, περιορισμοί ως προς την περαιτέρω επεξεργασία, την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, την περαιτέρω κοινοποίηση ή τις περαιτέρω διαβιβάσεις.

⁵⁶ Γνωμοδότηση 1/15, σκέψη 173.

προστασίας των δεδομένων, όπως η ελαχιστοποίηση των δεδομένων, με αποτελεσματικό τρόπο και να ενσωματώνουν τις αναγκαίες διασφαλίσεις κατά την επεξεργασία.

Γ. Διαδικαστικοί μηχανισμοί και μηχανισμοί επιβολής

63. Μολονότι τα μέσα που χρησιμοποιεί η τρίτη χώρα για να εξασφαλίσει επαρκές επίπεδο προστασίας μπορούν να διαφέρουν απ' αυτά που εφαρμόζονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵⁷, για να συνάδει ένα σύστημα με το ευρωπαϊκό πρέπει να χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη των ακόλουθων στοιχείων:

α) Αρμόδια ανεξάρτητη εποπτική αρχή (άρθρο 36 παράγραφος 2 στοιχείο β) και άρθρο 36 παράγραφος 3 και αιτιολογική σκέψη 67)

64. Θα πρέπει να υπάρχει μία ή περισσότερες ανεξάρτητες εποπτικές αρχές με καθήκον την εξασφάλιση και την επιβολή της συμμόρφωσης με τις διατάξεις για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής στην τρίτη χώρα. Η εποπτική αρχή θα πρέπει να ενεργεί με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της και την άσκηση των εξουσιών της, και να μη ζητεί ούτε να δέχεται συναφώς εντολές. Στο πλαίσιο αυτό, η εποπτική αρχή θα πρέπει να διαθέτει όλες τις κατάλληλες εξουσίες επιβολής για να εξασφαλίζει αποτελεσματικά τον σεβασμό των δικαιωμάτων σε προστασία των δεδομένων και να προωθεί τη συναφή ευαισθητοποίηση. Επιπλέον, θα πρέπει να συνεκτιμάται το προσωπικό και ο προϋπολογισμός της εποπτικής αρχής. Η εποπτική αρχή θα πρέπει, περαιτέρω, να έχει τη δυνατότητα να διεξάγει αυτεπαγγέλτως έρευνες. Θα πρέπει επίσης να επιφορτίζεται με την παροχή συνδρομής και συμβουλών στα υποκείμενα των δεδομένων κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους [βλ. επίσης στοιχείο γ) παρακάτω]. Οι αποφάσεις επάρκειας θα πρέπει να προσδιορίζουν, όταν συντρέχει τέτοια περίπτωση, την αρμόδια εποπτική αρχή ή τις αρμόδιες εποπτικές αρχές και τους μηχανισμούς συνεργασίας με τις εποπτικές αρχές των κρατών μελών για την επιβολή των κανόνων προστασίας των δεδομένων.

β) Αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων προστασίας των δεδομένων

65. Το σύστημα της τρίτης χώρας θα πρέπει να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο ενημέρωσης, αφενός, των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τις υποχρεώσεις, τα καθήκοντα και τις ευθύνες τους, και, αφετέρου, των υποκειμένων των δεδομένων για τα δικαιώματά τους και τους τρόπους άσκησης των δικαιωμάτων αυτών. Η ύπαρξη αποτελεσματικών και αποτρεπτικών κυρώσεων μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την εξασφάλιση του σεβασμού των κανόνων, ενώ το ίδιο ισχύει και για τα συστήματα άμεσης εξακρίβωσης από αρχές, ελεγκτές ή ανεξάρτητους υπευθύνους προστασίας των δεδομένων.
66. Το πλαίσιο της τρίτης χώρας για την προστασία των δεδομένων θα πρέπει να υποχρεώνει τους υπευθύνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπευθύνου επεξεργασίας να συμμορφώνονται με αυτό και να είναι σε θέση να αποδείξουν την εν λόγω συμμόρφωσή τους, ιδίως στην αρμόδια εποπτική αρχή. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν την τήρηση μητρώων ή αρχείων καταγραφής των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων για κατάλληλο χρονικό διάστημα. Είναι επίσης δυνατόν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, εκτιμήσεις των επιπτώσεων στην προστασία των δεδομένων, τον ορισμό υπευθύνου προστασίας δεδομένων ή την προστασία των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού.

γ) Το σύστημα προστασίας των δεδομένων διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρα 12, 17 και 46 της ΟΕΝ)

⁵⁷ Απόφαση Schrems I, σκέψη 74.

67. Το πλαίσιο της τρίτης χώρας για την προστασία των δεδομένων θα πρέπει να υποχρεώνει τους υπευθύνους επεξεργασίας των δεδομένων να διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων τα οποία αναφέρονται στην ενότητα Α στοιχείο ι) ανωτέρω και να προβλέπει ότι η εποπτική αρχή της τρίτης χώρας θα παρέχει πληροφορίες, κατόπιν αιτήματος, σε κάθε υποκείμενο δεδομένων για την άσκηση των δικαιωμάτων του⁵⁸.

δ) Το σύστημα προστασίας των δεδομένων προβλέπει κατάλληλους μηχανισμούς προσφυγής

68. Μολονότι επί του παρόντος δεν υπάρχει νομολογία σχετικά με την επάρκεια του νομικού συστήματος τρίτης χώρας βάσει της ΟΕΝ, το ΔΕΕ έχει ερμηνεύσει το θεμελιώδες δικαίωμα στην αποτελεσματική δικαστική προστασία όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 47 του Χάρτη ορίζει ότι κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου⁵⁹, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.
69. Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, η ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου για τη διασφάλιση της τήρησης των κανόνων δικαίου της Ένωσης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου. Επομένως, κανονιστική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει καμία δυνατότητα του πολίτη να ασκήσει ένδικο βοήθημα για να εξασφαλίσει πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν, ή να επιτύχει τη διόρθωση ή την απαλοιφή τέτοιων δεδομένων, δεν σέβεται το βασικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη⁶⁰.
70. Τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ασκούν μέσα έννομης προστασίας για να επιβάλλουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων τους γρήγορα, αποτελεσματικά και χωρίς αποτρεπτικό κόστος, καθώς και για να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση.
71. Προς τον σκοπό αυτό, πρέπει να υφίστανται μηχανισμοί εποπτείας που να καθιστούν δυνατή την ανεξάρτητη διερεύνηση των καταγγελιών και να επιτρέπουν στην πράξη τον εντοπισμό και κολασμό των προσβολών του δικαιώματος σε προστασία των δεδομένων και σεβασμό της ιδιωτικής ζωής.
72. Σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων, το υποκείμενο των δεδομένων του οποίου δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται στην τρίτη χώρα θα πρέπει να διαθέτει επίσης αποτελεσματικά μέσα διοικητικής και δικαστικής προσφυγής στην τρίτη χώρα, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας να απαιτήσει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη ως αποτέλεσμα της παράνομης επεξεργασίας των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό είναι στοιχείο αποφασιστικής σημασίας, το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει ένα σύστημα ανεξάρτητης δικαστικής ή διαιτητικής επίλυσης των διαφορών που θα επιτρέπει την καταβολή αποζημιώσεων και την επιβολή κυρώσεων όπου απαιτείται.

⁵⁸ Η άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων μπορεί να είναι είτε άμεση είτε έμμεση.

⁵⁹ Το ΔΕΕ έχει κρίνει ότι αποτελεσματική δικαστική προστασία μπορεί να διασφαλιστεί όχι μόνο από δικαστήριο, αλλά και από όργανο που προσφέρει εγγυήσεις ουσιαστικά ισοδύναμες με εκείνες που επιβάλλει το άρθρο 47 του Χάρτη (βλ. απόφαση Schrems II, σκέψη 197). Αυτό θα μπορούσε να είναι σημαντικό ιδίως για τους διεθνείς οργανισμούς.

⁶⁰ Απόφαση Schrems II, σκέψεις 187 και 194, με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία.